

LATVIJAS OPTOMETRISTU UN OPTIĶU ASOCIĀCIJA

Par sakārtotu un ilgtspējīgu redzes aprūpi Latvijas sabiedrības un nozares speciālistu labā!

LOOA aktualitātes

LOOA prezidente Aiga Švede
24.11.2024.

Izmaiņas MK noteikumos Nr. 60 Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām

- Notikušās tikšanās (Veselības ministrija, Veselības inspekcija, LOOA): 15.10.2024., 29.10.2024., 04.11.2024.
- Rezultāts:
 - ✓ Projekts paredz vispārīgās prasības visiem optometrista kabinetiem, un atsevišķas prasības, kas tiek piemērotas gadījumā, ja optometrista kabinets izvietots optikas mazumtirdzniecības telpās. Šādā gadījumā ārstniecības iestāžu reģistrā tiek reģistrēts tikai atsevišķs kabinets (vai vairāki vienā optikas mazumtirdzniecības vietā), kas izvietots optikas mazumtirdzniecības telpās.
 - ✓ Optikas mazumtirdzniecības vietā izvietotam optometrista kabinetam netiek piemērota prasība par telpu projektēšanu vai pielāgošanu tās darbībai* : optometrista kabinets var tikt izvietots gan telpās, kas atbilst kodam 1230 (Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības ēkas, telpu grupa), gan kodam 1264 (Ārstniecības vai veselības aprūpes iestāžu ēkas, telpu grupas).
 - ✓ Optometrista kabinets ir atsevišķa telpa (ar durvīm) optikas mazumtirdzniecības telpās
 - ✓ Netiek mainītas prasības par vides pieejamību un kabineta aprīkojuma prasībām
 - ✓ Optometrista kabineta izmēra prasības (ne mazāks kā 12 m² un griestu augstums 2,7 m)** tiks piemērotas tikai optikām, kas tiks reģistrētas un atvērtas kā jaunas
- Izstrādātais MK noteikumu grozījumu projekts: https://tapportals.mk.gov.lv/public_participation/751e94ee-63fd-4717-8b78-48c99ece7ef0
- Publiskā apspriede: 03.12.2024.
- Plānotā noteikumu grozījumu stāšanās spēkā: 01.01.2025.

* MK Noteikumi Nr. 326 «Būvju klasifikācijas noteikumi» (1.pielikums: Būvju klasifikācija)

**MK noteikumi Nr. 693 «Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-21 (7.1. punkts un 1.pielikums: darba telpas atsevišķā kabinetā ar apmeklētāja pieņemšanu)

Izmaiņas MK noteikumos Nr. 60 Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām

- **Kam jābūt:**

- Vides pieejamība

- Optometrista kabinetā vai optikas mazumtirdzniecības telpās:

- ✓ Pacienta uzgaidāmā telpa ar garderobes vietu, kā arī pacienta reģistrācijas telpa vai vieta*

- ✓ Fonendoskops un ierīce netiešai arteriālā asinsspiediena mērīšanai (abi ar dokumentāru apliecinājumu par kalibrēšanu), ierīces ārējās asiņošanas apturēšanai un brūču pārsiešanai (aptieciņa), ierīces, kas nodrošina higiēniskā un pretepidēmiskā režīma pamatprasības, tai skaitā ierīces darbinieku individuālajai aizsardzībai (maskas un cimdi)**

- Optikas mazumtirdzniecības telpās vai publiskās telpās, kurās izvietotas optikas mazumtirdzniecības telpas

- ✓ Pacientu un personāla tualete, kas piemērota izmantošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem#

- ✓ Bērnu ratiņu novietošanas vieta, bērna pārtīšanas galds, sēdvietā pacientiem###

* 24.1. un 24.2. apakšpunkti

** 26.1., 26.2., 26.4. un 26.11. apakšpunkti

24.5. un 24.6. apakšpunkti

22. punkts

Papildu saistošā
dokumentācija!

Medicīnisko ierīču lietošana

MK Noteikumi Nr. 461 «Medicīnisko ierīču noteikumi»

- Uz info@zva.gov.lv aizsūtīt sarakstu ar visu medicīnas ierīču (kas ir tirdzniecībā) piegādātājiem (ierīces klase, piegādātāja nosaukums, adrese, kontakti) un 1x gadā apmaksāt ZVA piestādītu rēķinu (<100 Eur).*
- Par visām KL, KKL un mitrinātājiem jāsūta uz ZVA paziņošanas pieteikums: jāaizpilda online forma un jāpievieno atbilstības deklarācija un EC sertifikāts. Šie dokumenti katram SIA ir jātur savā īpašumā par visām 2.klases medicīnas ierīcēm, kuras pārdod.*
- Aktīvu IIa, aktīvu IIb un aktīvu III klases medicīnisko ierīci drīkst lietot tikai reģistrēta ārstniecības persona vai ārstniecības atbalsta persona ar atbilstošu izglītību ārstniecības iestāžu reģistrā reģistrētā ārstniecības iestādē**
- Ir skaidra vieta, kur stav ierīce, kā tā tiek ekspluatēta, tā tiek regulāri kalibrēta un uzraudzīts tās tehniskais stāvoklis, ir pieejama arī lietošanas instrukcija un ir sagatavots medicīnisko ierīču žurnāls (ar lietotāju un pārbaudītāju parakstiem)***

* 9., 28., 29. un 30. punkti

** 47. un 53.punkti

*** 51. punkts

Medicīniskā dokumentācija

MK noteikumi Nr. 265 «Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība»

- Ambulatorajā ārstniecības iestādē par pacientu veiktie medicīniskie ieraksti veido pacienta ambulatoro karti.
- Medicīniskajos ierakstos **iekļauj informāciju, kas nodrošina pacienta atpazīstamību, apliecina diagnozi, pamato izmeklējumus un ārstēšanas metodes (nozīmējumus), kā arī precīzi ataino ārstēšanas rezultātus.**
- Ja ir iegūta vai iesniegta **papildinformācija par jebkuru darbību**, kas saistīta ar pacienta ārstniecību, manipulāciju un pirmsoperācijas laiku, to nekavējoties **pievieno medicīniskajiem ierakstiem.**
- Viena no ambulatorās ārstniecības iestādes medicīnisko ierakstu sastāvdaļām ir apkopojums: **galīgā diagnoze; ziņas par iepriekš pārciestajām slimībām (arī infekcijas slimībām) un traumām (pēc pacienta vārdiem); zināmās svarīgākās ķirurģiskās un invazīvās procedūras; zināmās nelabvēlīgās un alerģiskās reakcijas; ziņas par medikamentiem, kas lietojami regulāri.**
- Apkopojums atrodas pacienta ambulatorajā kartē vienā un tajā pašā vietā. To aizpilda pirmreizējas saslimšanas gadījumā un hroniskas saslimšanas paasinājuma gadījumā, pacientam pirmo reizi apmeklējot ārstniecības personu.
- Informāciju par pacientu var **uzglabāt drukātā vai elektroniskā veidā.** Elektroniskos dokumentus paraksta un uzkrāj saskaņā ar normatīvajiem aktiem par elektroniskajiem dokumentiem.
- Medicīniskie ieraksti ir **patiesi, pilnīgi, skaidri salasāmi un bez labojumiem.**
- Ierakstus medicīniskajos dokumentos **var veikt tikai ārstniecības personas.**

Medicīniskā dokumentācija

MK noteikumi Nr. 265 «Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība»

- **Medicīniskos ierakstus par veselības aprūpi mājās pabeidz un nodod** glabāšanā ārstniecības iestādes kartotēkā **septiņu dienu laikā** pēc mājas aprūpes epizodes pabeigšanas.
- Ar ziņām, kas par pacientu iekļautas medicīniskajos ierakstos un tiek glabātas ārstniecības iestādē, viņš var iepazīties, apmeklējot ārstniecības personu ārstniecības iestādē.
- Ārstniecības personas pienākums ir sniegt pacientam saprotamā veidā medicīniskajos ierakstos iekļauto informāciju par pacienta diagnozi, izmeklēšanas un ārstēšanas plānu, par citām ārstēšanas metodēm un slimības prognozi, kā arī izskaidrot medicīniskajos dokumentos izdarīto ierakstu satura nozīmi.
- Ārstniecības iestādes vadītājs nodrošina medicīnisko ierakstu un tajos ietvertās informācijas aizsardzību pret izdzēšanu, faktu grozīšanu un neatļautu izmantošanu un norīko par medicīnisko ierakstu un tajos ietvertās informācijas aizsardzību atbildīgo ārstniecības personu (turpmāk - atbildīgā persona).
- Pacienta ārstniecības procesā iesaistītās ārstniecības personas **ārstniecības iestādes darba laikā** nodrošina, ka pacienta medicīniskajiem ierakstiem un tajos ietvertajai informācijai **nevar piekļūt ārstniecības procesā neiesaistītas personas.**
- **Ārpus ārstniecības iestādes darba laika** pacienta medicīniskos ierakstus un tajos ietverto informāciju **uzglabā atsevišķā slēdzamā telpā vai slēdzamos skapjos**
- Medicīniskie dokumenti ir **jāglabā 5 gadus no pēdējā pacienta apmeklējuma.** Utilizācija – atbilstoši sensitīvo dokumentu likvidēšanai.

Medicīniskā dokumentācija

MK noteikumi Nr. 265 «Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība»

Tālākizglītības kursi:

- Pacientu datu aizsardzība ārstniecības personām (8 TIP, dalības maksa 57 EUR, klātiene)
- Pacientu datu aizsardzības ārstniecības atbalsta personām (8 akadēmiskās stundas, 57 EUR, klātiene)

Saturs:

- Personas datu aizsardzības jēdziens, normatīvais regulējums, datu subjektu tiesības un pienākumi.
- Datu apstrādes likumīgums, piekļuve pacienta datiem, datu nodošana un izpaušana.
- Pacientu datu noplūdes risku apzināšana, drošības pasākumi.
- Rīcība pacientu datu noplūdes gadījumos. Atbildība par personai nodarīto kaitējumu un nelikumīgu datu apstrādi.
- Pacienta datu aizsardzības prasību ievērošana komunikācijā ar pacientiem un piederīgajiem.
- Bērnu datu apstrādes īpatnības veselības aprūpē

PACIENTU DATU AIZSARDZĪBA ĀRSTNIECĪBAS PERSONĀM

8 TIP* (astoņi tālākizglītības punkti)

Dalības maksa vienam dalībniekam ir 57.00 EUR

Mērķauditorija: ārsta palīgi, māsas, masieri, funkcionālie speciālisti

Programmas satura tēmas:

– Personas datu aizsardzības jēdziens, normatīvais regulējums, datu subjektu tiesības un pienākumi.

– Datu apstrādes likumīgums, piekļuve pacienta datiem, datu nodošana un izpaušana.

– Pacientu datu noplūdes risku apzināšana, drošības pasākumi.

– Rīcība pacientu datu noplūdes gadījumos. Atbildība par

10.12.2024.

Kursu sākums
plkst. 9:00

Klātienē – Latvijas
Universitātes Rīgas
Medicīnas koledžā,
Hipokrāta ielā 1, Rīgā.

Medicīniskā dokumentācija

MK noteikumi Nr. 265 «Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība»

- **Vēl būs diskusijas ar Veselības ministriju 2025. gadā** par to, kuru no noteikumos iekļautajām formām ir jālieto optometristiem!
- Iespējamā dokumentācija:
 - 12. pielikums: Izraksts no stacionārā/ambulatorā pacienta medicīniskās kartes (veidlapa Nr. 027/u)
 - 45. pielikums: Ambulatorā pacienta talons (veidlapa Nr. 024/u)
 - 47. pielikums: Ambulatorā pacienta medicīniskā karte (veidlapa Nr. 025/u)
 - 89. pielikums: Atzinums tehnikā palīglīdzekļa saņemšanai
- Ieteikums no Veselības ministrijas un Veselības inspekcijas – **papildināt noteikumus ar optometrijas nozarei atbilstošu dokumentāciju!**

Izglītība un kompetence

MK Noteikumi Nr. 617 «Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu»

4.9. pants: Optometrists (n114)

546. Optometrista profesionālā kvalifikācija atbilst septītajam profesionālās kvalifikācijas līmenim vai, ja optometrista profesionālā kvalifikācija iegūta līdz 2011. gada 11. janvārim, tā atbilst sestajam profesionālās kvalifikācijas līmenim.

547. Optometrista kompetence atbilst **optometrista profesijas standartam***.

548. Lai veiktu ārstniecisko darbību, optometristam ir teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas atbilstoši **optometrista profesijas standartam***.

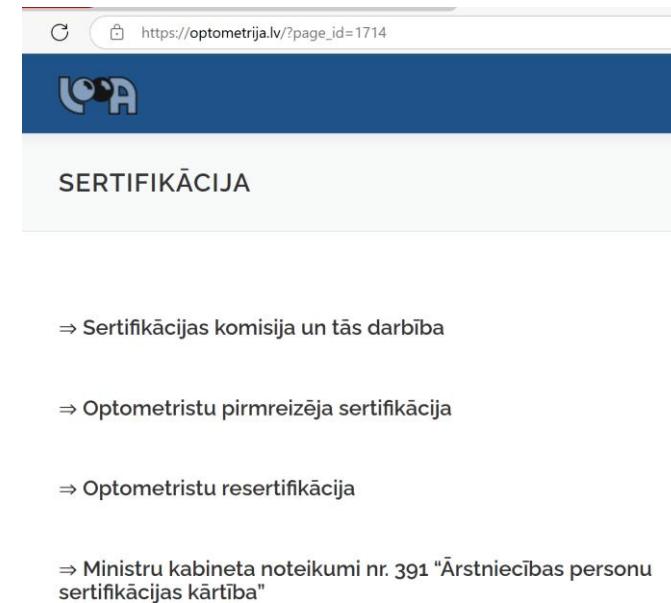
549. **Studiju ilgums** optometristam **ir pieci gadi**.

* https://optometrija.lv/wp-content/uploads/2024/02/Optometrista-Profesijas-standarts_2019.pdf

Ārstniecības personu sertifikācija

MK noteikumi Nr. 391 «Ārstniecības personu sertifikācijas kārtība»

- Pēc kvalifikācijas iegūšanas ir jākārtro sertifikācija, lai varētu sniegt optometrista pakalpojumus!

Iesniedzamie dokumenti (pēc MK noteikumu nr. 391 27. punkta):

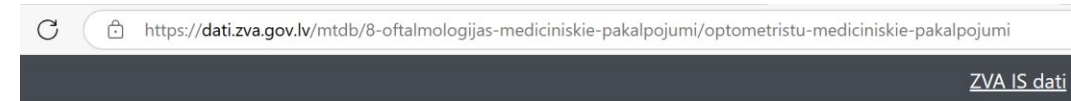
- iesniegums (**veidlapa, paraugs**);
- sertifikācijas lapa (atrodama arī MK noteikumu nr. 391 2. pielikumā), kurās aizpildīta **I un II daļa (veidlapa, paraugs)**;
- profesionālās darbības pārskats, kurā atspoguļots veiktā darba apjoms, intensitāte un kvalitāte apmācības periodā un kuru **apstiprinājis darba devējs vai sertificēta ārstniecības persona, kuras vadībā vai uzraudzībā strādājusi sertificējamā ārstniecības persona**. Ja sertificējamā persona ir pašnodarbināta persona, tad pārskatu apstiprina pati. Darbības pārskatu iesniedz **no visām** aktuālajām darba vietām (**veidlapa, paraugs**);
- izglītības dokumenta kopija par iegūto pamatspecialitāti (profesionālā maģistra diploms vai optometrista kvalifikācijas diploms);
- maksājumu apliecināšanas dokumenta kopija par sertifikācijas procesa apmaksu;
- laulības apliecināšanas vai laulības šķiršanas dokumentu kopija (uzvārda maiņas gadījumā – ja uzvārds visos dokumentos nesakrīt).

Medicīnisko tehnoloģiju datu bāzē

Optometrists savā darbībā izmanto tikai ZVA reģistrētas medicīniskās tehnoloģijas!

Šobrīd konstatēta **klūda**:

- **Šī brīža formulējums:** Redzes funkciju novērtēšanu var veikt **sertificēts optometrists (n114)**, kas apguvis medicīniskās tehnoloģijas lietošanai nepieciešamās zināšanas un iemaņas pamata vai tālākizglītības procesā.
- **Ar ZVA saskaņots labojums:** Redzes funkciju novērtēšanu var veikt **sertificēts optometrists (n114)**, kas apguvis medicīniskās tehnoloģijas lietošanai nepieciešamās zināšanas un iemaņas pamata vai tālākizglītības procesā, vai **profesionālo kvalifikāciju optometrijā ieguvusi persona, kas ir reģistrēta ārstniecības personu reģistrā un strādā sertificēta optometrista uzraudzībā vai vadībā periodā līdz sertifikācijas iegūšanai vai atjaunošanai.**
- Izmaiņu iespējamais datums: 01.01.2025.

Ārstniecībā izmantojamo medicīnisko tehnoloģiju datu bāzē

Sākums / 8. Oftalmoloģijas un optometrijas medicīniskie pakalpojumi. / Optometrija

Optometrija

1. Redzes funkciju novērtēšana optometrista praksē
2. Redzes korekcijas un pēcaprūpes nozīmēšana optometrista praksē
3. Acu struktūru veselības novērtēšana optometrista praksē
4. Redzes rehabilitācija optometrista praksē
5. Vājredzīgu pacientu redzes spēju novērtēšana un korekcijas palīgīdzekļu nozīmēšana optometrista praksē
6. Redzes profilaktiskā pārbaude bērniem optometrista praksē

Svarīgi

1

Optometrists nav acu ārsts vai ārsts, pārbaudītājs u.c. – skaidri saucam lietas savos vārdos – nemaldinām pacientus un klientus!

2

Pildām visu dokumentāciju (informācija par pacientu, izmeklējumi un to rezultāti, piedāvātais risinājums, nozīmējums, diagnoze, veiktie papildu izmeklējumi)

3

Ievērojam ētikas principus ne tikai darbā ar pacientiem, bet arī attiecībā uz saviem kolēģiem, citu nozaru speciālistiem un konkurentiem

- LOOA Ētikas kodekss: https://optometrija.lv/?page_id=1531
- Optometrista profesijas standarts: https://optometrija.lv/wp-content/uploads/2024/02/Optometrista-Profesijas-standarts_2019.pdf

Svarīgi

Nr.p. k.	Uzdevums	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas)
5.1.	Ievērot profesionālo ētiku un darba tiesisko attiecību normas.	<p>Ievērot profesionālās ētikas normas.</p> <p>Ievērot darba devēja un darbinieka tiesības, pienākumus un profesionālās kompetences robežas.</p> <p>Ievērot konfidencialitāti un pacienta tiesības profesionālās darbības ietvaros.</p> <p>Respektēt viedokļu atšķirības.</p> <p>Uzņemties atbildību par izmeklējumu un sniegto pakalpojumu kvalitāti.</p> <p>Mērķtiecīgi veidot pozitīvu optometrista tēlu.</p> <p>Veicināt pozitīvas saskarsmes kultūru saziņā ar kolēģiem, pacientiem un viņu piederīgajiem.</p> <p>Nodrošināt sugstu pacientiem piegādāto produktu un redzes veselības pakalpojumu kvalitāti.</p> <p>Ievērot darba devēja noteikto kārtību.</p> <p>Veikt uzdevumus saskaņā ar profesionālās darbības standartu un darba organizācijas principiem.</p> <p>Strādāt individuāli un komandā.</p> <p>Sadarboties ar citiem speciālistiem.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Verbāla un neverbāla saskarsme</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u> Profesionālā tēla veidošana</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālā ētika un kompetences robežas Konflikta risināšanas veidi un kārtība Tolerance pret citādo: viedokļi, tautība, dzimums, valoda u.c. Normatīvie akti par personu datu aizsardzību, pacientu tiesībām, veselības aprūpi Darba organizācija un ārstniecības iestādes darba kultūra Komandas darba principi Normatīvie akti darba tiesisko attiecību jomā</p>	<p>Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas, veikt darba pienākumus saskaņā ar profesionālās ētikas normām un darba devēja iekšējās kārtības noteikumiem, sniedzot kvalitatīvus, pacienta vajadzībām atbilstošus ārstniecības pakalpojumus.</p> <p>Spēja uzturēt pozitīvu optometrista un ārstniecības iestādes tēlu sabiedrībā.</p>

Ievērojam ētikas principus ne tikai darbā ar pacientiem, bet arī attiecībā uz saviem kolēģiem, citu nozaru speciālistiem un konkurentiem

https://optometrija.lv/wp-content/uploads/2024/02/Optometrista-Profesijas-standarts_2019.pdf

- LOOA Ētikas kodekss: https://optometrija.lv/?page_id=1531
- Optometrista profesijas standarts: https://optometrija.lv/wp-content/uploads/2024/02/Optometrista-Profesijas-standarts_2019.pdf

Svarīgi

1.8. primārā redzes aprūpē iesaistīto speciālistu izvēli nedrīkst ietekmēt redzes korekcijas līdzekļu cena, kā arī nav pieļaujams pildīt optikas (klīnikas) īpašnieka norādījumus par attiecīgo redzes korekcijas līdzekļu pārdošanu, kas var būt pretrunā ētiskai un profesionālai darbībai;

1.10. optometrists, optometrista asistents un optiķis veicina savas profesijas atpazīstamību, izvairās no uzvedības vai rīcības, kas varētu apkaunot viņa profesiju vai ir pretrunā ar ētikas kodeksu.

4. Saskarsmē ar citiem nozares profesionāļiem:

4.1. ar cieņu izturas pret saviem kolēģiem, novērtējot viņu zināšanas, pieredzi, prasmes un respektējot viņu profesionālo neatkarību;

4.2. nodrošina godīgu konkurenci, balstītu uz zināšanām un pieredzi, un nepārvilina pacientus (klientus) no kolēģiem;

4.3. nesavtīgi nodod savas zināšanas un pieredzi kolēģiem, tai skaitā studentiem, nodrošinot profesijas pēctecību un progresu;

4.4. izaugsmes nolūkiem piemērotos apstākļos, konfidenciāli nodrošina pamatotu kritiku, kas saistīta ar cita speciālista profesionālo darbību;

4.5. optometrists, optometrista asistents un optiķis rīkojas tikai savas kompetences ietvaros.

3

levērojam ētikas principus ne tikai darbā ar pacientiem, bet arī attiecībā uz saviem kolēģiem, citu nozaru speciālistiem un konkurentiem

- LOOA Ētikas kodekss: https://optometrija.lv/?page_id=1531
- Optometrista profesijas standarts: https://optometrija.lv/wp-content/uploads/2024/02/Optometrista-Profesijas-standarts_2019.pdf

LOOA padarītais

Padarītais:

- 2019. gadā atjaunoja optometrista profesijas standartu, kas nosaka optometrista zināšanās, prasmes un kompetences
- 2020.gadā panāca, ka tika samazinātas prasības optometristu kabinetiem MK noteikumos Nr. 60.
- 2020.gadā reģistrēja medicīniskās tehnoloģijas, bez kurām optometrists kā ārstniecības persona nevarēja strādāt.
- LOOA un OC Vision panāca Medicīnas ierīču PVN 12 % saglabāšanu.
- COVID laikā LOOA panāca, ka optikas tāpat kā aptiekas netiek slēgtas un turpina strādāt.
- 31.08.2024. Veselības ministrijai tika iesniegti Optikas darbības noteikumi
- 2024.gada oktobrī-novembrī piedalījās MK noteikumu Nr. 60 izmaiņu projekta izstrādē

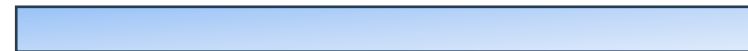
Procesā ir vēl divi projekti par kuriem sarunas ar Veselības ministriju tiek diskutētas jau vairākus gadus:

- Optometrista dalība obligātajās veselības pārbaudēs
- Optometrista iesaistīšana valsts apmaksātās bērnu profilaktiskajās pārbaudēs

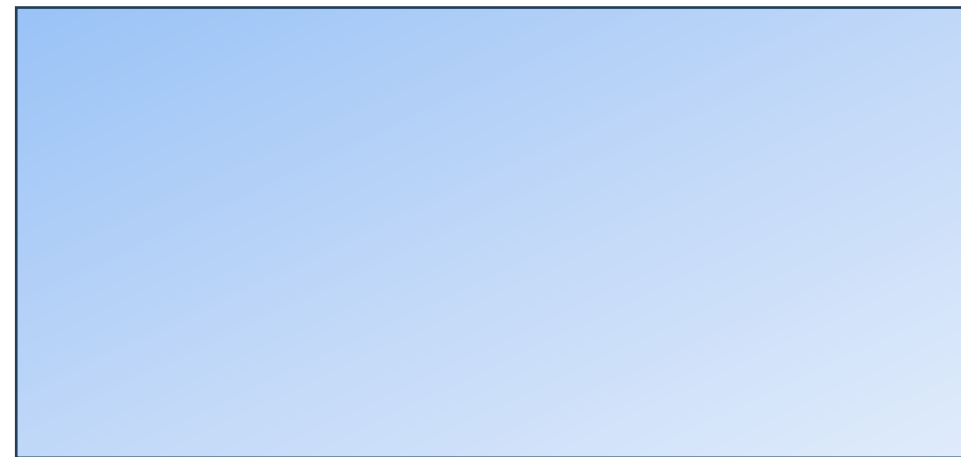
26. Ambulatorā ārstniecības iestādē neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai ir:

26.1. fonendoskops;

26.2. ierīce netiešai arteriālā asinsspiediena mērīšanai. Ja ārstniecības iestādē tiek apkalpoti arī bērni, ierīcei jābūt ar visu vecuma grupu pacientiem atbilstošu izmēru aprocēm;

26.4. ierīces ārējās asiņošanas apturēšanai un brūču pārsiešanai;

26.11. ierīces, kas nodrošina higiēniskā un pretepidēmiskā režīma pamatprasības, tai skaitā ierīces darbinieku individuālajai aizsardzībai.

(Grozīts ar MK 20.12.2016. noteikumiem Nr. 862)

Paldies par uzmanību!